Sergej Lavrov diplomaticky „naložil“ západným kolegom vo svojom prejave na zasadnutí Valného zhromaždenia OSN

- CZ24 News | 3. října 2019

NEW YORK: Ruský minister zahraničných vecí Sergej Lavrov vystúpil na zasadnutí Valného zhromaždenia OSN v New Yorku a komentoval napätú medzinárodnú situáciu. Ruský diplomat síce neútočil na európskych a zaoceánskych oponentov (je predsa diplomat), ale jemne poukázal na ich chyby a hlavné na nie čisté praktiky v Ázii, porušovanie ľudských práv a ľahostajný prístup k vojenským konfliktom na Blízkom východe, ako aj na „experimenty“, ktoré vykonávajú v krajinách Strednej a Východnej Európy

„Blíži sa 75. výročie Organizácie spojených národov, založenie ktorej bolo výsledkom Víťazstva v Druhej svetovej vojne a uvedomenia si nevyhnutnosti kolektívneho mechanizmu na udržanie medzinárodného mieru a bezpečnosti. Žiaľ, udalosti čoskoro prepuknutej „studenej vojny“ znemožnili naplno uviesť do činnosti tento kolosálny tvorivý potenciál.
Nádej znovu oživla pred takmer 30. rokmi, keď sa zrútil Berlínsky múr, ktorý symbolizoval konfrontáciu dvoch nezmieriteľných systémov. Nádej, že sa konečne podarí obrátiť bolestné stránky vojen – nielen horúcich, ale aj studených, a zjednotiť úsilia pre blaho celého ľudstva.

Treba však uznať: napriek skutočnosti, že vďaka OSN sa podarilo odvrátiť tretiu svetovú vojnu, konfliktov a nezmieriteľného nepriateľstva na planéte neubúda. Zrodili sa aj nové pálčivé výzvy: medzinárodný terorizmus, drogová kriminalita, klimatické zmeny, nelegálna migrácia a rastúca priepasť medzi bohatými a chudobnými. Zvládať tieto a mnohé iné výzvy je z roka na rok zložitejšie. Rozpory v medzinárodnom spoločenstve sa len prehlbujú.
Podľa nášho názoru, príčinou súčasnej situácie je predovšetkým neochota štátov, ktoré sa vyhlásili za víťazov „studenej vojny“, brať do úvahy legitímne záujmy všetkých ostatných štátov, ich neochota akceptovať reálie objektívneho vývoja dejín,“ uviedol Sergej Lavrov.

Pre Západ je ťažké zmieriť sa so skutočnosťou, že stáročia pretrvávajúca dominancia vo svetových záležitostiach sa rozplýva. Zrodili sa a posilňujú sa nové centrá hospodárskeho rastu a politického vplyvu. Bez nich nie je možné nájsť udržateľné riešenie globálnych problémov, ktoré je možné zvládnuť len na pevnej pôde Charty OSN – prostredníctvom vyváženého záujmu všetkých štátov.

Popredné západné krajiny sa pokúšajú znemožniť formovanie polycentrického sveta, snažia sa získať späť svoje privilegované postavenie, nanútiť ostatným normy správania, založené na obmedzenom západnom výklade liberalizmu. Stručne povedané: „my sme liberáli, môžeme robiť čokoľvek“. Uskutočňujúc tieto zámery si Západ stále zriedkavejšie pripomína medzinárodné právo, stále častejšie a stále utkvelejšie diskutuje o „poriadku, založenom na pravidlách“.Zámer koncepcie takého „poriadku“ je pre nás zrejmý: revidovať normy medzinárodného práva, ktoré prestali vyhovovať Západu, nahradiť ich „pravidlami“ prispôsobenými ich vlastným ziskuchtivým schémam, ktoré sú formulované v závislosti od politickej účelnosti, a samotný Západ, výhradne Západ, chcú vyhlásiť za nepopierateľný zdroj legitímnosti. Napríklad, ak je to výhodné, má právo národov na sebaurčenie význam, a ak nie, vyhlási sa za nezákonné.

Na odôvodnenie revizionistických „pravidiel“ sa hodí manipulácia verejného povedomia, šírenie falošných informácií, použijú sa dvojité normy v oblasti ľudských práv, potláčanie nevhodných

masmédií a zákazy na výkon povolania novinárov. Západ si pritom našiel „schopných žiakov“ medzi svojimi poručencami na postsovietskom priestore. Namiesto rovnoprávnej kolektívnej práce vznikajú uzavreté formáty mimo legitímneho multilaterálneho rámca, a stanoviská, tajnostkársky odsúhlasené úzkym kruhom „vyvolených“, sa potom vyhlásia za „mnohostranné dohody“. Sprevádzajú to pokusy „privatizácie“ sekretariátov medzinárodných organizácií s použitím ich na pretláčanie nekonsenzuálnych názorov s obchádzaním univerzálnych mechanizmov.

Útoky na medzinárodné právo nadobúdajú nebezpečné rozmery. Všetci sme počuli vyhlásenie USA o odstúpení od Spoločného komplexného akčného plánu pre iránsky jadrový program (JCPOA), ktorý bol schválený rezolúciou BR OSN č. 2231. Washington nielen odmietol svoje záväzky zakotvené v tomto uznesení, ale začal žiadať všetkých ostatných, aby hrali podľa amerických „pravidiel“ a sabotovali jeho vykonávanie.

USA sa rozhodli tvrdo smerovať ku kolapsu rezolúcií OSN o medzinárodných právnych základoch dohody pre urovnanie na Blízkom východe. Navrhujú dočkať sa akejsi „dohody storočia“, ale medzitým prijali jednostranné rozhodnutia o Jeruzaleme a Golanských výšinách. Týmto je ohrozené dvojštátne riešenie palestínskeho problému, ktoré má kľúčový význam pre vyhovenie legitímnym túžbam palestínskeho ľudu a pre zaistenie bezpečnosti Izraela aj celého regiónu.

Keď členovia NATO v zjavnom rozpore s rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN bombardovali Líbyu, zjavne sa tiež riadili logikou svojho „poriadku, založeného na pravidlách“. Výsledok – líbyjská štátnosť je rozvrátená a ničivé následky avantúry NATO, najmä v krajinách afrického kontinentu, svetové spoločenstvo rieši dodnes.

Udržujú sa „skryté programy“ v sfére boja proti terorizmu: napriek všeobecne záväzným rozhodnutiam Bezpečnostnej rady OSN o zaradení (zalistovaní) teroristických organizácií do zoznamu, pre niektoré krajiny sa stalo „pravidlom“ odsúvať teroristov spod úderu, a dokonca nadväzovať s nimi vzájomné vzťahy „v teréne“ ako, napríklad, k tomu dochádza v Afganistane, Líbyi, Sýrii. V USA sa už nahlas ozývajú hlasy, že „Hayat Tahrir al-Sham“ je celkom „umiernená štruktúra“, s ktorou „človek môže rokovať“. Chceli by tiež presvedčiť členov Rady bezpečnosti OSN o takej neprijateľnej logike, ako nasvedčujú nedávne diskusie o sýrskom Idlibe.

Západ má svoje vlastné „pravidlá“ taktiež vo vzťahu k Balkánu, kde sa presadzuje otvorený kurz na oslabenie rozhodnutí Bezpečnostnej rady OSN o Kosove a bosnianskom urovnaní.
Neoddeliteľnou súčasťou medzinárodného práva zároveň s rezolúciami Bezpečnostnej rady sú univerzálne konvencie. Západ by ich chcel tiež nahradiť svojimi „pravidlami“, ako sa to stalo v prípade OPCW, ktorého Technický sekretariát vďaka protiprávnym machináciám a bezočivého nátlaku získal t.z. atributívne funkcie v priamom rozpore s Dohovorom o zákaze chemických zbraní a výhradnými výsadami Bezpečnostnej rady OSN.

Trvajú hazardné hry s konvenciami, ktoré ukladajú všetkým štátom aby zabezpečili jazykové, vzdelávacie, náboženské a iné práva národnostných menšín. Naši západní kolegovia sa aj tu riadia svojimi „pravidlami“: zatvárajú oči na zjavné odnímanie národnostným menšinám príslušných práv, ospravedlňujú zachovanie hanebného fenoménu osôb bez štátnej príslušnosti v Európe.

Kurz k revízii medzinárodného práva sa čoraz častejšie prejavuje vytrvalým smerovaním k prepísaniu výsledkov druhej svetovej vojny, ospravedlňovaním množiacich sa prejavov neonacizmu, vandalizmu voči pamätníkom osloboditeľom Európy a obetiam Holokaustu.
Pevnostným skúškam sa podrobujú tiež také kľúčové zásady Charty OSN, ako je nezasahovanie do vnútorných záležitostí, neprípustnosť použitia sily alebo hrozby silou.

Do zoznamu krajín, ktorých štátnosť bola pred našimi očami zničená agresiou alebo prevratmi

inšpirovanými zo zahraničia, sa dnes snažia pridať Venezuelu. Rusko, rovnako ako prevažná väčšina členov OSN, odmieta pokusy dostať späť do Latinskej Ameriky „pravidlá“ z obdobia „Monroeovej doktríny“, pokusy meniť zvonku režimy suverénnych štátov, neštítiac sa pritom metód vojenského zastrašovania, nelegálneho nátlaku a blokády, ako je tomu v prípade Kuby napriek početným rezolúciám OSN.

Budúci rok si pripomenieme 60. výročie Vyhlásenia o priznaní nezávislosti koloniálnym krajinám a národom, ktoré bolo prijaté na podnet našej krajiny. Avšak dodnes, niektoré západné štáty sa stále držia starých „pravidiel“, ignorujú túto Deklaráciu a ďalšie rozhodnutia týkajúce sa dekolonizácie, ktoré priamo im adresovalo Valné zhromaždenie OSN, a naďalej kontrolujú bývalé zámorské územia.

V novembri tohto roku prichádza ďalšie výročie – 20 rokov od prijatia na samite OBSE Charty európskej bezpečnosti a bezpečnostnej Platformy založenej na spolupráci. Tieto listiny formulujú zásady vzájomných vzťahov medzi všetkými štátmi a regionálnymi organizáciami v euroatlantickom priestore. Hlavy štátov a vlád slávnostne vyhlásili, že nikto by nemal zabezpečovať svoju vlastnú bezpečnosť na úkor bezpečnosti ostatných. Bohužiaľ, konsenzus, dosiahnutý v tom čase na najvyššej úrovni je dnes opäť nahradený prevzatou za „pravidlo“ praxou NATO, ktoré pokračuje uvažovať v kategóriách hľadania nepriateľa, presúvajúc vojenskú infraštruktúru na východ k ruským hraniciam, zvyšuje vojenský rozpočet, hoci tento už viac ako 20-násobne prevyšuje ruský. Vyzývame k návratu k dohodám o budovaní rovnakej a nedeliteľnej bezpečnosti v priestore OBSE. Nedávno sa v prospech takého konania vyjadrili aj zodpovední európski politici, a to počas augustového stretnutia Prezidenta Ruska Vladimíra Putina a Prezidenta Francie E. Macrona.

Spoľahlivá a otvorená architektúra je potrebná aj v Ázijsko-Pacifickom regióne. Je nebezpečné podľahnúť pokušeniu rozbiť tento región na konfliktné bloky. Takéto snahy by boli v protiklade s úlohou zjednotiť úsilie všetkých krajín regiónu za účelom efektívnej odpovede na pretrvávajúce miestne hrozby a výzvy, medzi ktoré patrí aj vyriešenie celého komplexu problémov Kórejského polostrova výlučne mierovým spôsobom.

Veľkou ranou pre celé desaťročia budovaný globálny systém strategickej stability znamenali kroky Spojených štátov, ktoré po odstúpení od Zmluvy o obmedzení systémov protiraketovej obrany (ABM) pochovali za poslušnej podpory všetkých členských štátov NATO aj Zmluvu o likvidácii rakiet stredného a kratšieho doletu (INF). Teraz je pod otáznikom osud Zmluvy o znižovaní počtu strategických útočných zbraní (START). Spojené štáty navyše odmietajú ratifikovať Zmluvu o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT) a vo svojich doktrinálnych dokumentoch znížili dolnú medzu použitia jadrových zbraní. Smerujú k tomu, aby sa kybernetický priestor a vesmír stali miestom vojenského súperenia.

Aby sa zabránilo ďalšiemu stupňovaniu napätia, Rusko vystúpilo s celým radom iniciatív. Ruský prezident V. V. Putin zverejnil rozhodnutie, že nebudeme v Európe ani iných regiónoch rozmiestňovať pozemné rakety stredného a kratšieho doletu, kým to nebudú robiť Američania. Vyzvali sme USA a NATO, aby sa pripojili k takémuto moratóriu. Okrem toho sme neraz navrhli Washingtonu, že treba začať rokovať o predĺžení platnosti Zmluvy o obmedzení systémov protiraketovej obrany. Spolu s Čínskou ľudovou republikou podporujeme prijatie právne záväzného dokumentu o zabránení pretekov v zbrojení vo vesmíre. Reakcie na všetky tieto návrhy zo strany USA a ich spojencov zatiaľ nemožno považovať za nádejné.

Vzbudzuje obavy dlhodobá absencia odpovede na náš návrh, ktorý sme americkým kolegom predložili už pred rokom, a to aby sme na najvyššej úrovni urobili rusko-americké vyhlásenie o neprípustnosti a neakceptovateľnosti jadrovej vojny, ktorá a priori nemôže mať víťazov. Vyzývame všetkých členov OSN, aby podporili túto iniciatívu. Chcel by som dnes oznámiť, že na prebiehajúcom zasadnutí Valného zhromaždenia OSN predkladáme návrh rezolúcie Upevnenie a rozvoj systému

dohôd v oblasti kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia. Pozývame všetkých, aby sa zúčastnili konštruktívnych rokovaní. Schválenie takej rezolúcie by značne prispelo k úspešnému priebehu budúcoročnej konferencie o plnení Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (NPT).

Rusko bude aj naďalej intenzívne pracovať na upevňovaní všeobecnej bezpečnosti. V tejto sfére konáme maximálne zodpovedne a v sfére budovania obrany sa správame zdržanlivo, pravdaže, bez toho, aby sme ohrozovali spoľahlivé zaistenie národnej bezpečnosti v úplnom súlade s medzinárodným právom. Sme za konsolidáciu úsilia v boji proti medzinárodnému terorizmu pod vlajkou OSN. V záujme mobilizácie potenciálu regionálnych organizácií na potláčanie teroristickej hrozby Rusko usporiadalo ministerské zasadnutie Bezpečnostnej rady OSN s účasťou Organizácie zmluvy o kolektívnej bezpečnosti, Šanghajskej organizácie pre spoluprácu a Spoločenstva nezávislých štátov.

K najdôležitejším úlohám svetového spoločenstva patrí vypracovanie všeobecne prijateľného prístupu k regulovaniu digitálnej sféry, definovanie postupov súvisiacich s vytváraním umelého intelektu. Valné zhromaždenie OSN vlani schválilo opatrenia, ktoré znamenali začiatok vecnej práce v oblasti odsúhlasenia pravidiel zodpovedného správania štátov v informačnom priestore. Na základe ruskej iniciatívy bola prijatá rezolúcia o boji proti počítačovej kriminalite. Je dôležité, aby sme vyvíjali činnosť smerom k dosiahnutiu právne záväzných dohôd vo všetkých aspektoch medzinárodnej informačnej bezpečnosti.

Treba tiež vyvíjať intenzívnejšie úsilie o urovnanie početných kríz a konfliktov vo všetkých svetových regiónoch. Treba najmä trvať na tom, aby zúčastnené strany dodržiavali všetky existujúce dohody, nedovoľovať im, aby si hľadali zámienky na odstúpenie od plnenia prijatých záväzkov. Toto sa týka aj konfliktov na postsovietskom priestore vrátane potreby prísneho dodržiavania Minského komplexu opatrení na urovnanie krízy na juhovýchode Ukrajiny.

V Sýrii, kde boli dosiahnuté výrazné úspechy v boji proti terorizmu, sa do popredia dostávajú otázky ďalšieho pokroku v politickom procese, ktorý v krajine prebieha za podpory OSN. S rozhodujúcim prispením Ruska, Turecka a Iránu ako garantov Astanského formátu bolo dovŕšené vytvorenie Ústavného výboru, o ktorom nedávno informoval Generálny tajomník OSN A. Guterres. Na programe je obnova krajiny po konflikte, vytvorenie podmienok pre návrat utečencov. V tomto musí systém OSN zohrať oveľa aktívnejšiu úlohu. Celkove je však na Blízkom východe a v Severnej Afrike ešte veľa problémov.

Vidíme, čo sa deje v Líbyi, Jemene. Na pokraji krachu sú perspektívy vyriešenia palestínskej otázky a realizácie Arabskej mierovej iniciatívy. Veľké obavy vzbudzuje snaha hrať s „kurdskou kartou“, ktorá môže byť pre mnohé krajiny v regióne doslova rozbuškou. Umele sa stupňuje napätie v Perzskom zálive. Vyzývame na prekonanie existujúcich rozporov prostredníctvom dialógu, bez nepodloženého obviňovania. Z našej strany sme k riešeniu prispeli inovovanou ruskou koncepciou kolektívnej bezpečnosti v tomto regióne, ktorú sme predložili v lete tohto roku.

Podporujúc snahy afrických štátov o zastavenie konfliktov na africkom kontinente Rusko včera zorganizovalo zasadnutie Bezpečnostnej rady OSN venované upevňovaniu mieru a bezpečnosti v Afrike. Koncom októbra sa v Soči po prvý raz v dejinách uskutoční samit Rusko – Afrika. Dúfame, že výsledky samitu budú viesť k zvýšeniu účinnosti boja so súčasnými výzvami a hrozbami, k efektívnejšiemu prekonávaniu rozvojových problémov stojacich pred africkými krajinami.

Ku zdokonaleniu protikrízovej, mierovej práce OSN má prispieť reforma Bezpečnostnej rady. Reálie multipolárneho sveta si vyžadujú hľadanie takej formuly, ktorá by odstránila očividnú geopolitickú nerovnováhu v jej súčasnej podobe a zabezpečila by zastúpenie krajín Afriky, Ázie a Latinskej Ameriky v Bezpečnostnej rade pri čo najširšom konsenze členských štátov OSN. Deliace čiary sú

zhubné nielen pre svetovú politiku, ale aj pre ekonomiku. Inkluzívny rast ekonomiky sa spomaľuje v dôsledku toho, že princípy WTO sa nahrádzajú inými „zásadami“: metódami nečestnej konkurencie, protekcionizmu, obchodných vojen, jednostranných sankcií, otvoreným zneužívaním statusu amerického dolára. Toto všetko vedie k fragmentácii globálneho hospodárskeho priestoru a negatívne ovplyvňuje životy ľudí. Nazdávame sa, že sa treba vrátiť k spoločnej konštruktívnej práci tak v organizáciách systému OSN, ako aj v G-20. Budeme napomáhať vytvorenie priaznivých podmienok, a to aj cez možnosti BRICS, kde bude Rusko v roku 2020 zastávať predsednícky post.

Spolu s našimi rovnako zmýšľajúcimi partnermi sme stúpencami harmonizácie integračných procesov. Z tejto filozofie vychádza iniciatíva ruského prezidenta V. V. Putina na vytvorenie Veľkého Eurázijského partnerstva z členských štátov Eurázijskej hospodárskej únie, Šanghajskej organizácie pre spoluprácu, ASEAN a otvoreného pre všetky ostatné štáty Eurázia vrátane členov Európskej únie. Vývoj v tomto smere sa už započal vďaka prepojeniu rozvojových plánov Eurázijskej hospodárskej únie a čínskeho projektu Jeden pás, jedna cesta. Dôsledná realizácia tejto iniciatívy umožní nielen zvýšiť dynamiku hospodárskeho rastu, ale aj vybudovať solídny základ pre vytvorenie priestoru mieru, stability a spolupráce od Lisabonu až po Jakartu.

V čase pred blížiacim sa jubileom OSN by som chcel zdôrazniť, že systém svetového usporiadania založený na Organizácii spojených národov si napriek všetkým skúškam udržiava stabilitu a má v tejto oblasti veľké možnosti. OSN je svojím spôsobom záchrannou sieťou, ktorá v prípade dodržiavania Charty zaručuje mierový rozvoj ľudstva prostredníctvom nachádzania vyváženosti medzi občas celkom protichodnými záujmami rozličných krajín.
Najdôležitejší záver, ku ktorému môžeme prísť, keď vychádzame z výsledkov uplynulých 75 rokov, spočíva v skúsenosti nadobudnutej počas tej hrôzostrašnej vojny, že spoločnej hrozbe sa dá čeliť len spoluprácou zbavenou ideologického nánosu.

Nebezpečenstvo, ktoré sa skrýva v dnešných hrozbách a výzvach, je rovnako veľké.
Môžeme na ne účinne reagovať len spoločnými silami. Pred polstoročím veľký ruský vedec a verejný činiteľ, nositeľ Nobelovej ceny A. D. Sacharov napísal: „Nejednota ľudstva mu prinesie skazu… Ak chce ľudstvo odstúpiť od okraja priepasti, musí prekonať nejednotu.“ Práve v zjednocovaní videli hlavnú úlohu OSN jej zakladatelia. Buďme hodní ich odkazu a ich pamiatky,“ vyzval v závere svojho prejavu na pôde OSN ruský minister zahraničia Sergej Lavrov.